

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צג.

עין משפט
נר מצוה

הניחא וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: אלא אידי ואידי כשאין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא אוכל ובהא פליגי וכו': ה"ג ולר' יוחנן וכו'. ולא גרסי' אי הכי גדולים נמי דהא אמרין ידעי ומחלי: משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מוונות לא מני קיין אקטניס: ומאי קוץ דר'

HebrewBooks.org © Moznain Publishers. No commercial use allowed.

אושעיא מוונות. שיתן להם מוונות מעיקרא הרבה שלא יוכלו לאכול מן הענבים: נקון לה. דהתניא לעיל^א רשאי בעל הבית להמיר פקיע עמיר וכו': מר סבר. תנא דברייתא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן ציץ כשמעלה מוונות וצין שאין מעלה מוונות וצר פלוגתיה מוקי לה כמעלה. ותנא דידן סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מוונות נמי לא מני קיין:

מתני' מהלכות מדינה. כצר נהגו כן: גב' לא שנו. לאין שומרין אוכלין מן התורה: אלא שומרי גנות ופרדסין. דהוה ליה מחובר בשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן התורה לא אכיל ואכיל מהלכות מדינה וכ"ש עושה במחובר כגון מנכס לאכיל ממנהג המדינה: אכל שומרי גיטות וערימות. עד שלא נגמרה מלאכתן למעשר אוכל חף מן התורה כדין עושה בתלוש: ושמואל אמר לא שנו. לאכלי מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אכל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמסמר לאו עושה מעשה הוא הלכך לא אכיל מלאורייתא: המשמר פריה אדומה. משחיתתה ועד כניוס אפרה: מעמא

נגדים שעלו. דתנן (פריה פ"ד מ"ד) כל העוסקין צפרה ממחילה ועד סוף מטמאין בנגדים: גזירה שמא יזיו צה אצר. ורצנן הוא דגזרו על הטומאה ולאו מלאורייתא: מקשאות. שדליין בן קישואין: ארבעה וחמשה מקשאות. של חמשה אנשים: אמאי אוכל. הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכלי אלא על כרחן כעושה מעשה דמי ואכלי מיהא מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מלאורייתא נמי אכלי: צעקורין שנו. עקורין משרשיהן עם קישואין שצהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי מתני': בשלא יטול פקס שלהן. ואמר נר לעיל בפרקין (דף פט:) דקישואין משיפקסו: כשמואל מסתברא. דעושה במחובר בשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהוי עושה שאינה גמר מלאכה ולא עושה מעשה הוא ומתני' שומרי תלוש:

מכלל דאיכא דלא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה. מכלל תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי נינהו או עושה בתלוש בשעה שנגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: אימא סיפא ולאו שאינן אוכלין. וקתני הכי: מאי אינן אוכלין אי נימא שאין אוכלין וכו': אלא לאו שאינן אוכלין כלל. מהשתא על כרחן מן התורה דתני צרישא דלשמעין דליכא אחרינא דלכיל ולא מן התורה כשמסר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דלניו עושה מעשה לא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה דלניו כשמסר תלוש לא אכיל מן התורה כלל בשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתני' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות נשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכן עלתה לו ופטור. ולקמן בהשואל (דף נ"ז:) יליף לכולה מתני' מקראי: על הכל. גניבה ואבידה ואונסין: גב' מי איכא דליס ליה ארבעה שומרין. על כרחן ארבעה מיני שומרין אשכחן: מאן סנה שומר שומר שומר דמי. דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבידה: ר"מ היא. כדמפרש ואזיל: רבה בר אבהו. תנא מתני' שוכר כילד משלם ר' מאיר אומר כשומר שוכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: חייפא. בהמות: שריג. הפרזיקה: הא

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוין לה. ה"ה דהוה מני למיפקר מבזו ובזו הקטניס אי נמי כיון דלאו בני ממילה נינהו לאו כל כמיניה לזעריס כלל: אלא בהא קא מפלגי מר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל. ולר' יוחנן אידי ואידי ציץ מעלה להן מוונות: לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין. דאין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דלמרי' לעיל (דף פט.) המנכס צנצלים כו' וכן לעד ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אכל מהלכות מדינה אכיל: אי הכי ארבעה שומרין שלשה הוו. הא ל' אי הכי אין צו אי אמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מני לאקשוי הכי וכן יש הרבה בגמרא:

הניחא (ב) למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זך שפיר אלא למאן דאמר איכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מוונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ורבי יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועבד כבריייתא אלא דכולי עלמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציץ ומאי קוציץ דאמר רבי הושעיא מוונות דכוותיה גבי בהמתו תבן נקוץ לה אלא בהא קמפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** קוציץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת יאכל אינו קוציץ על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי אשתו מפני שאין בהן דעת והשובר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן הנתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיען מעשר ומאכילן יושמרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גב'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר יא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסין אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא המשמר את הפרה מטמא בנגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בנגדים אמר רבה בר עולא גזירה שמא יזיו בה אבר מתיב רב כהנא המשמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ימלא פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשובר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל ונושא שכר והשובר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: **גב'** מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבהו איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר רב נחמן בר יצחק ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד

יכול הרב לומר לעבד. נעמי עשה עמי מלאכה. ואיני זך. אלא חזר על הפתחים (גיטין י"ב.) קוציץ אדם. ליטול מעט ולא יאכל (לעיל צ"ב.) על ידי עצמו. כשכיל טלמו (ש"ס וי"חא ל"א.) מפני שיש בהן דעת. ודעי וקא מחלי (לעיל צ"ב.) בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו. דבעי מומה. דגמר קודש קודש משמרי ובתמילה על מנת כן נשכרו לו (ש"ס.) אם לא הודיען. מתמילה נשפח ענו נטע רבעי (ש"ס.) ואלו. פועלין. אוכלין. ממה ששפיקן בו (לעיל צ"ב.) בשעת גמר מלאכה. כשמשלין אותו (ש"ס.) בשעה שאין גמר מלאכה. כגון המנכס צנצלים (לעיל צ"ב.) נושא שכר. שומר נשבע (שבועות ש"ט.) נשבע על הכל. שאל פשע (ש"ס.) אס לא פשע (לעיל ד"ד.) משלם את הכל. כל הקד דמימתי בתמתי עבר שבויה ומתה וגניבה ואבדה. אכל ממה מתמת מלאכה פטור. דלאו לאוקמה ככלתא שיהא (שבועות ש"ט.) נשבעים. שאל הוא שאל פשע זה וטל שטחו זה די (קטן ד"ד.) מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבועות ש"ט.) ר' מאיר היא. לקמן מפרש (ש"ס.) מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין. על כמותו ארבעה הם. זה בתוס' חס בשר. זה שאל דשומר חנם ושומר שכר כתיב. שוכר לא כתיב. ומיהו דין חיובו לענין גניבה ואבדה. פטור או חיוב (לעיל צ"ב.) ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא הייב אכר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שומריו (ש"ס.) ר' יהודה אומר כשומר שכר. והאילו ולהנחה הוא אלו אפי' שטון שומר שכר פטולו שומר שכר הוא. דאי ייב שכר הו שאל וחיוב בלתי. השתא דהייב ליה אכר לא הו שאל הו שומר שכר (ש"ס.) אי הכי ארבעה שלשה נינהו. הרי ג' הו גרסינן ולא גרסינן אי הכי, וצין לר"מ וצין לר"מ יהודה פריקין לה (שבועות ש"ט.)

צא א מיי פ"ט מהל' עבדים הל' ז סמנ עשין פ"ט ט"ע י"ד ס' רסו ס"ף כ וס"עף כ"א: צב ב ג מיי פ"י מהל' שכירות הלכך ז סמנ עשין לא ט"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ס"עף ז: צג ד מיי ש"ס הל' ז: צד ה מיי ש"ס הלכה ז סמנ ש"ס ט"ש"ע ש"ס ס"עף ז: צה ו ז מיי ש"ס הל' ט ט"ש"ע ש"ס ס"עף ז: צו ח ט מיי פ"ה מהל' פרה אדומה הל' א סמנ עשין ר"ג: צז י ב מיי פ"ב מהל' שכירות הל' יא סמנ עשין לא ט"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ס"עף ח: צח ל מיי ש"ס הל' ז ועי' בהשגות וזמ"מ ט"ש"ע ש"ס ס"עף ז: צט מ ג מיי פ"א ש"ס הלכה א ז ופ"ד מהל' שאלה ופקדון הלכה א סמנ עשין פ"ט ט"ש"ע ח"מ ס' רלא ס"עף א: ק ס מיי פ"א מהלכות שכירות הל' א ז ופ"א מהל' שאלה ופקדון הל' א סמנ עשין פ"ט ט"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ס"עף א: קא ע מיי פ"א מהל' שכירות הל' ז סמנ ש"ס ט"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ס"עף ז: קב פ מיי ש"ס סמנ ש"ס ט"ש"ע ח"מ ס' ש"ל ס"עף ז: קג צ מיי ש"ס הלכה א ז ופ"ד הלכה א: